

УДК 338.93:658.330.5

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
61001, м. Харків, проспект Науки, 9а
тел. (057) 702-03-04, факс (057) 702-07-17

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва
Харківського національного
економічного університету імені
Семена Кузнеця, к.е.н., професор

_____ Володимир ЄРМАЧЕНКО
2021.06.30

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Харківського національного
економічного університету імені
Семена Кузнеця,
д.е.н., професор

_____ Володимир ПОНОМАРЕНКО
2021.06.30

ЗВІТ

КАФЕДРИ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

Декан факультету

_____

2021.06.30

Михайло БРІЛЬ

Завідувач кафедри

_____

2021.06.30

Анастасія ПАНЧУК

Начальник НДС

_____

2021.06.30

Ірина ЛИТОВЧЕНКО

СПИСОК АВТОРІВ

Керівник НДР, зав. каф., канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	А. С. Панчук (загальне керівництво, вступ, розд. 1 – 50 %, висновки)
Канд. екон. наук, професор	<hr/> 2021.06.30	М. В. Афанасьєв (розд. 2 – 100 %)
Д-р екон. наук, професор	<hr/> 2021.06.30	Т. В. Калашнікова (розд. 3 – 100 %)
Д-р екон. наук, професор	<hr/> 2021.06.30	Д. В. Шиян (розд. 4 – 100 %)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	І. Я. Іпполітова (розд. 15 – 100 %)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	Н. С. Ляліна (розд. 5 – 100 %)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	М. П. Мартіянова (розд. 6 – 100%)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	Г. Л. Матвієнко-Біляєва (розд. 7 – 100%)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	О. В. Ревенко (розд. 8– 100 %)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	Т. І. Салашенко (розд. 9 – 50 %)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	Г. О. Селезнєва (розд. 10 – 100 %)
Канд. екон. наук, доцент	<hr/> 2021.06.30	В. В. Ушкальов (розд. 11 – 100 %)

Ст. викладач, б/с	<hr/> 2021.06.30	Ю. М. Котельникова (розд. 1 – 50 %)
Ст. викладач, б/с	<hr/> 2021.06.30	Н. М. Усенко (розд. 12 – 100 %)
Ст. викладач, б/с	<hr/> 2021.06.30	Г. М. Чумак (розд. 13 – 100 %)
Викладач, б/с	<hr/> 2021.06.30	І. Г. Муренець (розд. 14 – 100 %)

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР: 417 с., 61 рис., 76 табл., 419 джерел.

Мета роботи – обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій щодо ефективного управління бізнесом.

Завдання дослідження:

обґрунтувати теоретичні засади та провести аналіз тенденцій розвитку галузі рослинництва та кадрового забезпечення сільськогосподарських підприємств;

здійснити теоретичне обґрунтування ефективності методів процесно-орієнтованого управління підприємством;

провести стратегічний аналіз та перспективи розвитку свинарства в Україні;

оцінити вплив рівня інтенсивності виробництва на формування ефективної структури витрат в рослинництві;

охарактеризувати стан та основні тенденції розвитку сільського господарства України;

визначити напрями розвитку персоналу сучасного підприємства;

здійснити оцінювання ефективності малого та середнього бізнесу;

охарактеризувати державне регулювання бізнес-середовища;

узагальнити організаційні засади біржової торгівлі на строковому ринку електричної енергії України;

охарактеризувати сучасні тенденції розвитку конкуренції та формування конкурентних переваг підприємства;

визначити та конкретизувати поведінкові аспекти управління взаємодією в бізнесі;

розробити підходи до управління бізнес-процесами підприємства на основі впровадження системи бюджетного управління;

здійснити моніторинг впливу чинників зовнішнього середовища на управління еколого-економічною діяльністю підприємств;

узагальнити теоретичне забезпечення якості управління підприємством;

обґрунтувати розвиток ключових компетентностей підприємства шляхом перепроєктування бізнес-процесів підприємства.

Об'єкт дослідження – процес управління бізнесом з урахуванням кризових явищ, притаманних вітчизняній економіці.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні засади та прикладні аспекти підвищення ефективності управління бізнесом, на основі комплексного підходу.

Методи дослідження. Для проведення досліджень, які здійснювались за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, і вирішення встановлених завдань застосовувались такі методи аналітичних і прогностичних розрахунків, загальнонаукові методи: системний підхід, ситуаційний підхід, комплексний підхід; аналітичні методи: порівняння, групування, табличний метод, графічний метод, контент-аналіз; прогностичні методи: експертний аналіз, економіко-математичне моделювання; маркетингові матричні методи.

Інформаційною, теоретичною, науково-методологічною базою є законодавство України; наукові роботи сучасних вчених у сфері управління бізнесом, економіки, маркетингу, менеджменту, логістики; форми статистичної, податкової звітності підприємств; офіційні дані Державної служби статистики України; матеріали провідних фахових, періодичних видань.

В роботі було здійснено теоретичне обґрунтування складових загальної послідовності формування механізму державного регулювання бізнес-середовища та визначено основні тенденції розвитку державного регулювання бізнес-середовища; визначено сутність і склад бізнес-процесів підприємства; здійснено стратегічний аналіз галузі свинарства на основі використання інструментарію стратегічного аналізу з визначенням основних перспективних напрямів розвитку галузі; здійснено оцінювання взаємозв'язку між рівнем урожайності та абсолютною і відносною величиною витрат на виробництво пшениці, кукурудзи на зерно, соняшнику; проаналізовано сучасний стан та виявлено основні тенденції економічного розвитку сільського господарства України в умовах невизначеності; виявлено існуючі підходи до визначення сутності поняття «розвиток персоналу», місця та ролі розвитку персоналу в загальній системі управління трудовими ресурсами; досліджено сутність, функції та завдання розвитку персоналу підприємства; охарактеризовано сучасний стан та негативні тенденції розвитку національного підприємництва, зокрема малого та середнього бізнесу; розвинуто теоретико-методичні засади та надано науково-практичні рекомендації щодо організації біржової торгівлі на строковому ринку електричної енергії України; розглянуто тенденції розвитку конкуренції та конкурентних відносин, а також визначено

особливості формування конкурентних переваг та розробки стратегій конкурентних дій підприємства відповідно до специфіки сучасного конкурентного середовища; визначено перелік поведінкових чинників, що обумовлюють результативність та ефективність взаємодії суб'єктів бізнесу; сформовано теоретичні засади для оцінки ситуації бізнес-взаємодії та вибору інструментарію для підвищення ефективності процесу взаємодії суб'єктів бізнесу; обґрунтовано процес впровадження системи бюджетного управління, як цілісної системи управління підприємством, визначення методів та інструментів реалізації відповідно до функцій бюджетного управління на підприємстві; визначено найбільш вагомі чинники, що впливають на екологічний аспект економічного управління вітчизняних підприємств та здійснено їх аналіз у динаміці; розвинуто теоретичні засади управління якістю підприємств; здійснено теоретичне обґрунтування процесу розвитку ключових компетентностей підприємства на основі оцінювання їхнього рівня для подальшого підвищення його рівня шляхом перепроєктування бізнес-процесів та формування конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Основні результати дослідження реалізовано в навчальному процесі ХНЕУ ім. С. Кузнеця в навчальних дисциплінах та на ТОВ «КОМПЛЕКС-21».

БІЗНЕС, МАЛИЙ БІЗНЕС, СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС, АГРОБІЗНЕС, СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ ПІДПРИЄМСТВА, КОНКУРЕНЦІЯ, КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ, СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ, БЮДЖЕТНЕ УПРАВЛІННЯ, ЯКІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ, ПРОЦЕСНО-ОРІЄНТОВАНЕ УПРАВЛІННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА, ПЕРСОНАЛ, ПОВЕДІНКОВІ АСПЕКТИ, УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ, БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ, ІНТЕНСИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. Теоретико-аналітичні основи управління кадровим забезпеченням сільськогосподарського підприємства галузі рослинництва	11
РОЗДІЛ 2. Теоретичне обґрунтування ефективності методів процесно-орієнтованого управління підприємством	66
РОЗДІЛ 3. Стратегічний аналіз та перспективи розвитку свинарства в Україні	82
РОЗДІЛ 4. Вплив рівня інтенсивності виробництва на формування ефективної структури витрат в рослинництві	96
РОЗДІЛ 5. Сільське господарство України: стан та основні тенденції розвитку	108
РОЗДІЛ 6. Визначення напрямів розвитку персоналу сучасного підприємства	126
РОЗДІЛ 7. Оцінка ефективності малого та середнього бізнесу	149
РОЗДІЛ 8. Державне регулювання бізнес-середовища	175
РОЗДІЛ 9. Організаційні засади біржової торгівлі на строковому ринку електричної енергії України	202
РОЗДІЛ 10. Сучасні тенденції розвитку конкуренції та формування конкурентних переваг підприємства	215
РОЗДІЛ 11. Поведінкові аспекти управління взаємодією в бізнесі	241
РОЗДІЛ 12. Управління бізнес-процесами підприємства на основі впровадження системи бюджетного управління	266
РОЗДІЛ 13. Моніторинг впливу чинників зовнішнього середовища на управління еколого-економічною діяльністю підприємств	282
РОЗДІЛ 14. Теоретичне забезпечення якості управління підприємством	307
РОЗДІЛ 15. Розвиток ключових компетентностей підприємства шляхом перепроєктування бізнес-процесів підприємства	344
ВИСНОВКИ	369
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	380

